

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545-2549) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยเป็น 4 ส่วน คือ

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 140 ฉบับ ให้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนชุมชนในเขตเทศบาล 70 ชุมชน และเป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 70 ชุมชน ในเขตเทศบาล รวมเป็น 140 คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 136 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 97.14 ซึ่งผลการศึกษาประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลตามตารางที่ 4.1 – 4.6

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ปรากฏผลตามตารางที่ 4.7

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาคำคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเอง ปรากฏผลตามตารางที่ 4.8

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรากฏผลตามตารางที่ 4.9

4.2 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล รวมจำนวน 10 คน

4.3 การทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 140 ฉบับ ให้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 70 ชุมชน รวม 70 ฉบับ และเป็นคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 70 ฉบับ และได้รับการตอบกลับคืนจำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 97.14 ซึ่งผลปรากฏเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลตามตารางที่ 4.1 – 4.6

ตารางที่ 4.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	82	60.29
หญิง	54	39.71
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 136 คน เป็นชาย 82 คน คิดเป็นร้อยละ 60.29 และหญิง 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.71

ตารางที่ 4.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 25 ปี	1	0.74
26 - 30 ปี	7	5.15
31 - 40 ปี	22	16.18
41 - 50 ปี	57	41.91
51 - 60 ปี	33	24.26
61 - 70 ปี	16	11.76
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 20-25 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 41.91 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 24.26 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามช่วงอายุระหว่าง 61-70 ปี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	15	11.03
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	21	15.44
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	32	23.53
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	37	27.20
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	24	17.65
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.47
อื่นๆ	5	3.68
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.03 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.44 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ระดับอนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.47 และอื่นๆ ทางด้านอาชีพเช่น เสริมสวย เย็บผ้า มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.68

ตารางที่ 4.4 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	72	52.94
รับจ้างทั่วไป	39	28.68
อื่นๆ	25	18.38
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามอาชีพ อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 อาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 28.68 และอื่นๆ เช่นข้าราชการบำนาญ พนักงานบริษัท มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.38

ตารางที่ 4.5 รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000 บาท	7	5.15
2,000-4,000 บาท	17	12.50
4,001-6,000 บาท	26	19.12
6,001-8,000 บาท	32	23.53
8,001-10,000 บาท	24	17.65
มากกว่า 10,000 บาท	30	22.05
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามรายได้ต่อเดือน รายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15 รายได้ 2,000-4,000 บาทมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 รายได้ 4,001-6,000 บาทมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 19.12 รายได้ 6,001-8,000 บาทมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 รายได้ 8,001-10,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 รายได้มากกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.05

ตารางที่ 4.6 การดำรงตำแหน่งในสมาชิกชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ประธานชุมชน	70	51.47
กรรมการชุมชน	51	37.50
ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี	15	11.03
รวม	136	100.00

ตารางที่ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งตามการดำรงตำแหน่งในชุมชน ดำรงตำแหน่งประธานชุมชน มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 51.47 ดำรงตำแหน่งกรรมการชุมชนมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มพัฒนาสตรีมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.03

ส่วนที่ 2 การศึกษาแนวทางและขบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยกระบวนการมี

ส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 4.7 ความเห็นต่อแนวทางและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยกระบวนการมี

ส่วนร่วมของประชาชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด		
1. ประชาคมเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำกับภาคราชการในการแก้ไขปัญหาชุมชน	72 (52.94)	42 (30.88)	17 (12.50)	5 (3.68)	0 (0.00)	4.33	มากที่สุด
2. ประธานชุมชนจัดประชุมสมาชิกชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	60 (44.12)	46 (33.82)	29 (21.32)	0 (0.00)	1 (0.74)	4.21	มากที่สุด
3. ประชาคมในชุมชนมีบทบาทในการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	53 (38.97)	55 (40.44)	26 (19.12)	2 (1.47)	0 (0.00)	4.17	มาก
4. แผนพัฒนาเทศบาลมีวิธีปฏิบัติทางราชการที่มีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	27 (19.86)	60 (44.12)	33 (24.26)	14 (10.29)	2 (1.47)	3.70	มาก
5. ประชาชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ อาทิ การพัฒนาด้านสังคม การศึกษา	33 (24.26)	41 (30.15)	48 (35.29)	13 (9.56)	1 (0.74)	3.67	มาก
6. แผนพัฒนาเทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านจังหวัดและส่วนกลางจึงเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล	29 (21.32)	47 (34.56)	45 (33.09)	12 (8.82)	3 (2.21)	3.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.95	มาก

ค่าเฉลี่ยร่วมทุกข้อคำถามเท่ากับ 3.95 แปลผลเท่ากับกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อถามเกี่ยวกับแนวทางและกระบวนการจัดทำแผนฯ แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของประชาคมต่อแนวทางและขบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยรวมระดับความคิดเห็นเป็น 3.95 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 “ประชาคมควรเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำกับภาคราชการในการแก้ไขปัญหาชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 4.33 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามที่ 2 “ประธานชุมชนจัดประชุมสมาชิกชุมชนอย่างสม่ำเสมอ” มีค่าเฉลี่ย 4.21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามที่ 3 “ประชาคมในชุมชนมีบทบาทในการเสนอแผนงาน/โครงการ ของชุมชนต่อส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีค่าเฉลี่ย 4.17 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 4 “แผนพัฒนาเทศบาลมีวิธีปฏิบัติทางราชการที่มีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน” มีค่าเฉลี่ย 3.70 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 5 “ประชาชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาด้านสังคม การศึกษา” มีค่าเฉลี่ย 3.67 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 6 “แผนพัฒนาเทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านจังหวัด และส่วนกลางจึงเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล” มีค่าเฉลี่ย 3.60 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ต่อการมีส่วนร่วม
ร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเอง

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ต่อการมีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเอง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด		
1. ประชาคมดำเนินงานโดยยึดหลักการระบอบประชาธิปไตย	65 (47.79)	51 (37.50)	14 (10.29)	6 (4.42)	0 (0.00)	4.29	มากที่สุด
2. ประชาคมยึดหลักการผลประโยชน์ส่วนราชการมากกว่าพวกพ้อง	68 (50.00)	44 (32.35)	14 (10.30)	8 (5.88)	2 (1.47)	4.24	มากที่สุด
3. ประชาคมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน	60 (44.12)	52 (38.23)	18 (13.24)	5 (3.67)	1 (0.74)	4.21	มากที่สุด
4. ประชาคมเป็นผู้ที่กล้านำเสนอปัญหาต่างๆ ในชุมชน	63 (46.32)	39 (28.68)	29 (21.32)	5 (3.68)	0 (0.00)	4.18	มาก
5. ประชาคมเป็นองค์กรที่ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนมากกว่าส่วนราชการ	57 (41.91)	45 (33.09)	28 (20.59)	6 (4.41)	0 (0.00)	4.13	มาก
6. ประชาคมทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้สอดคล้องกับความเป็นจริง	53 (38.97)	51 (37.50)	25 (18.38)	7 (5.15)	0 (0.00)	4.10	มาก
7. ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม	54 (39.71)	51 (37.50)	23 (16.91)	6 (4.41)	2 (1.47)	4.10	มาก
8. ประชาคมให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในงานด้านการพัฒนา	49 (36.03)	48 (35.29)	31 (22.80)	8 (5.88)	0 (0.00)	4.01	มาก
9. ประชาคมคือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน	42 (30.88)	65 (47.79)	21 (15.44)	5 (3.68)	3 (2.21)	4.01	มาก

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	น้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด		
10. ประชาคมเป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการ	53 (38.97)	46 (33.82)	25 (18.38)	9 (6.62)	3 (2.21)	4.00	มาก
11. สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของชุมชน	22 (16.18)	51 (37.50)	44 (32.35)	13 (9.56)	6 (4.41)	3.51	มาก
12. ประชาชนไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชน เพราะไม่มีเงินค่าตอบแทน	26 (19.12)	42 (30.88)	39 (28.68)	18 (13.24)	11 (8.08)	3.40	ปานกลาง
13. ประชาชนไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนเพราะไม่มีเวลา	19 (13.97)	56 (41.17)	34 (25.00)	18 (13.24)	9 (6.62)	3.40	ปานกลาง
14. ภาคราชการไม่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของประชาคมอย่างแท้จริง	23 (16.91)	44 (32.35)	41 (30.15)	15 (11.03)	13 (9.56)	3.36	ปานกลาง
15. สมาชิกชุมชนเกิดจากการจัดตั้งโดยส่วนราชการมิได้เกิดจากความเข้มแข็งของชุมชน	24 (17.64)	37 (27.21)	41 (30.15)	15 (11.03)	19 (13.97)	3.24	ปานกลาง
16. สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ได้อุทิศตัวเพื่อพัฒนาชุมชน	22 (16.18)	51 (37.50)	41 (30.15)	31 (22.79)	11 (8.09)	3.10	ปานกลาง
17. จำนวนสมาชิกในแต่ละชุมชนมีจำนวนน้อย (ไม่ถึงร้อยละ 5-10 ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน)	15 (11.03)	30 (22.06)	53 (38.97)	19 (13.97)	19 (13.97)	3.02	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม					3.78	มาก

ค่าเฉลี่ยรวมของทุกข้อความเท่ากับ 3.78 แปลผลเท่ากับความคิดเห็นของประชามชนของประชาคมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เห็นด้วยกับข้อความต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนของตนเองในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเอง มีค่าเฉลี่ยร่วมระดับความคิดเห็นเป็น 3.78 ซึ่งอยู่ในระดับมากผลการศึกษาเป็นดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 “ประชาคมดำเนินงานโดยยึดหลักการระบบประชาธิปไตย” มีค่าเฉลี่ย 4.29 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามที่ 2 “ประชาคมยึดหลักผลประโยชน์ส่วนราชการมากกว่าพวกพ้อง” มีค่าเฉลี่ย 4.24 มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามที่ 3 “ประชาคมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 4.21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถามที่ 4 “ประชาคมเป็นผู้กล้านำเสนอปัญหาต่างๆ ในชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 4.18 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 5 “ประชาคมเป็นองค์กรที่ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนมากกว่าส่วนราชการ” มีค่าเฉลี่ย 4.13 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 6 “ประชาคมทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้” มีค่าเฉลี่ย 4.10 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 7 “ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.10 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 8 “ประชาคมให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในงานด้านการพัฒนา” มีค่าเฉลี่ย 4.01 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 9 “ประชาคมคือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 4.01 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 10 “ประชาคมเป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการ” มีค่าเฉลี่ย 4.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 11 “สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 3.51 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 12 “ประชาชนไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนเพราะ ไม่มีเงินค่าตอบแทน” มีค่าเฉลี่ย 3.40 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 13 “ประชาชนไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนเพราะไม่มีเวลา” มีค่าเฉลี่ย 3.40 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 14 “ภาคราชการไม่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของประชาชนอย่างแท้จริง” มีค่าเฉลี่ย 3.36 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 15 “สมาชิกชุมชนเกิดจากการจัดตั้งโดยส่วนราชการมิได้เกิดจากความเข้มแข็งของชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 3.24 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 16 “สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ได้อุทิศตัวเพื่อพัฒนาชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 3.10 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 17 “จำนวนสมาชิกแต่ละชุมชนมีจำนวนน้อยไม่ถึงร้อยละ 5-10 ของจำนวนประชากร” มีค่าเฉลี่ย 3.02 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด		
1. ประชาชนส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน	31 (22.79)	65 (47.79)	27 (19.85)	10 (7.35)	3 (2.22)	3.82	มาก
2. แผนพัฒนาเทศบาลไม่มีงบประมาณในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล	37 (27.20)	54 (39.71)	20 (14.71)	19 (13.97)	6 (4.41)	3.71	มาก
3. ภาคราชการมีการปฏิบัติงานที่ล่าช้าและมีสายบังคับบัญชาที่ซับซ้อน	28 (20.59)	53 (38.97)	38 (27.94)	9 (6.62)	8 (5.88)	3.61	มาก
4. ปัญหาและความต้องการโดยประชาชนที่บรรจุลงในแผนพัฒนาเทศบาลยังไม่ได้รับการดำเนินการ	27 (19.85)	44 (32.35)	45 (33.09)	13 (9.56)	7 (5.15)	3.52	มาก

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด		
5. ประชาชนไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง	23 (16.91)	51 (37.50)	37 (27.21)	16 (11.76)	9 (6.62)	3.46	มาก
6. ประชาชนมักถูกรบกวนงาหรือถูกกดดันจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่	34 (25.00)	32 (23.53)	35 (25.74)	19 (13.97)	16 (11.76)	3.36	ปานกลาง
7. โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลไม่ได้นำมาจากปัญหาและความต้องการที่เสนอโดยประชาคม	20 (14.71)	38 (27.93)	49 (36.03)	20 (14.71)	9 (6.62)	3.29	ปานกลาง
8. ส่วนราชการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชนด้วยตนเอง	22 (16.18)	40 (29.41)	42 (30.88)	18 (13.24)	14 (10.29)	3.28	ปานกลาง
9. ส่วนราชการมักคิดแทนหรือชี้้นำการทำงานของประชาคม	16 (11.76)	51 (37.50)	38 (27.94)	16 (11.76)	15 (11.04)	3.27	ปานกลาง
10. สมาชิกชุมชนยังคงมีความขัดแย้งกันเองในเรื่องการเสนอความต้องการภายในชุมชนเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	20 (14.71)	36 (26.47)	46 (33.82)	21 (15.44)	13 (9.56)	3.21	ปานกลาง
11. สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถ	17 (12.50)	30 (22.06)	42 (30.88)	27 (19.85)	20 (14.71)	2.98	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.49	มาก

ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อคำถามเท่ากับ 3.49 แปลผลเท่ากับ ประชาชนมีความเห็นต่อปัญหาปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับมาก

ตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาความเห็นของ ประชาคมต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยรวมระดับความคิดเห็นเป็น 3.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเป็นดังนี้-

ข้อคำถามที่ 1 “ประชาชนส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน” มีค่าเฉลี่ย 3.82 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 2 “แผนพัฒนาเทศบาลไม่มีงบประมาณในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล” มีค่าเฉลี่ย 3.71 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 3 “ภาคราชการมีการปฏิบัติงานที่ล่าช้าและมีสายบังคับบัญชาที่ซับซ้อน” มีค่าเฉลี่ย 3.61 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 4 “ปัญหาและความต้องการ โดยประชาคมที่บรรจุลงในแผนพัฒนาเทศบาลยังไม่ได้รับการดำเนินการ” มีค่าเฉลี่ย 3.52 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 5 “ประชาชนไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตัวเอง” มีค่าเฉลี่ย 3.46 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อคำถามที่ 6 “ประชาคมมักถูกรอรับหรือถูกกีดกันจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่” มีค่าเฉลี่ย 3.36 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 7 “โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลไม่ได้นำมาจากปัญหาและความต้องการที่เสนอโดยประชาคม” มีค่าเฉลี่ย 3.29 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 8 “ส่วนราชการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนด้วยตนเอง” มีค่าเฉลี่ย 3.28 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 9 “ส่วนราชการมักคิดแทนหรือชี้้นำการทำงานของประชาคม” มีค่าเฉลี่ย 3.27 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 10 “สมาชิกชุมชนยังคงมีความขัดแย้งกันเองในเรื่องการเสนอความต้องการภายในชุมชนเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” มีค่าเฉลี่ย 3.21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อคำถามที่ 11 “สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความสามารถ” มีค่าเฉลี่ย 2.98 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

4.2 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปลัดเทศบาล หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ รวม 10 คน ดังนี้

ข้อที่ 1 ทิศนะต่อแผนพัฒนาเทศบาลรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐกับรูปแบบใหม่ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ มีความเห็นว่าแผนพัฒนารูปแบบใหม่ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เน้นแผนที่ตรงกับสภาพปัญหาและสะท้อนความต้องการของชุมชนแต่ละแห่งอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเทศบาลรูปแบบใหม่ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือ แผนพัฒนาเทศบาลรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐต่างก็มีข้อดีเหมือนกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป

ในส่วนของปลัดเทศบาลและหัวหน้าส่วนราชการมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าแผนพัฒนาเทศบาลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดีกว่าเพราะเน้นยุคแห่งการสื่อสารแต่ในอดีตที่ผ่านมาแผนพัฒนาเทศบาลมีการจัดทำโดยภาครัฐก็รับฟังความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการจากประชาชนเช่นเดียวกัน ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในยุคก่อนนั้น มีทัศนคติที่เชื่อฟังผู้นำ จึงทำให้ภาครัฐคิดแทน ทำแทน มาตลอด การรวมตัวของประชาคมจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้แต่อย่างไรก็ตามขั้นสุดท้ายของกระบวนการจัดทำแผน คือ ขั้นตอนการนำไปสู่การปฏิบัติ ยังคงมีปัญหาในด้านการบริหารการจัดการ โดยต้องรอรับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ จากภาคราชการส่วนกลาง เช่นเดียวกับแผนพัฒนา เทศบาลรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ จึงทำให้แผนพัฒนาเทศบาลทั้งสองรูปแบบยังคงมีความเหมือนกันในขั้นตอนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ยังคงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของภาครัฐในการพิจารณาอนุมัติโครงการตามแผน

ในส่วนของคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำองค์กรภาคเอกชน มีความเห็นในทางเดียวกันว่าเกิดจากปัญหาหรือความต้องการของชุมชนไม่ได้รับการตอบสนอง หรือได้รับการตอบสนองน้อยส่งผลทำให้ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาครัฐเกิดความร่วมมือกันน้อย เว้นแต่เทศบาลที่สามารถแก้ไขปัญหาให้ท้องถิ่นหรือชุมชนได้ ก็จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนมาก

ข้อที่ 2 ความคิดเห็นต่อการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545-2549)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าอยากเห็นประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนมากขึ้น และเห็นด้วยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ดีที่สุด เพราะประชาชนทราบถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีกว่าส่วนราชการ และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนภายในพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส และเป็นธรรมในการบริหารงาน การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ก่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกันในส่วนของภาคประชาชนและภาครัฐที่จะร่วมกันจัดการปัญหาและสภาพแวดล้อมของชุมชน

ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่

1. การพัฒนาบทบาทของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยภาคราชการควรส่งเสริมให้ประชาชนที่เป็นตัวแทนของชุมชนได้มีโอกาสศึกษาอบรม โดยจัดหลักสูตรการศึกษา และกำหนดบทบาทของประชาคมในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน รวมถึงขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
2. ภาครัฐควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจในบทบาทของประชาคม โดยการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องผลประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นหลัก
3. ภาครัฐควรมีความจริงจังในการส่งเสริมให้ประชาคมในชุมชนเขตเทศบาลเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ได้รับความเชื่อถือ ความไว้วางใจ สร้างความมีศรัทธาและมีสาระ โดยแท้จริง
4. ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นเพียงผู้แนะนำเพื่อฝึกให้ประชาชนได้คิดเอง ทำเอง และมีส่วนร่วมภาคราชการในการแก้ไขปัญหาชุมชน

ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

1. ประชาคม ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่า ประชาคมควรกล้านำเสนอปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ประชาคมเป็นเวทีในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำกับภาคราชการในการแก้ไขปัญหาชุมชน ประชาคมจึงสามารถผลักดัน โครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงานและ โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเทศบาล ตามตารางที่ 4.7

2. ประชาคม ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับ มาก กับบทบาทการดำเนินงานของประชาคม ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เนื่องจากเห็นว่าประชาคมคือ องค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชน ส่วนใหญ่ในชุมชนรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลยเสียงส่วนน้อยใน ชุมชนรวมทั้งมีการดำเนินงาน โดยยึดถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง ซึ่งสอดคล้อง กับหลักการระบบประชาธิปไตย จึงสรุปได้ว่าประชาคมสามารถเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม ตามรายละเอียดในตารางที่ 4.8

3. ประชาคม ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ว่าประชาคมสามารถทราบปัญหาและความ ต้องการของประชาชนในชุมชน ได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่าหน่วยงานราชการ ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงจะเป็นแผนที่สะท้อน ความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าแผนพัฒนาเทศบาลที่จัดทำโดยส่วน ราชการตามรายละเอียดในตารางที่ 4.8

4.3 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ว่า ประชาคมมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาในส่วนของการศึกษาออกแบบ สอบถาม จึงสรุปผลการศึกษาไว้ในตารางที่ 4.7 และ 4.8 ประกอบกับผลการศึกษา ความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้บริหารเทศบาล ที่มีความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ ทดสอบที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานดังกล่าวข้างต้น จึงยอมรับสมมติฐาน